

אחריות מסביב לשעון

המחנך הרב פנחס ברייער

הורים זו משרה מלאה - עשרים וארבע שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע; הורים זה תפקיד מורכב ורב היבטים; במילה אחת - הורים זה אחריות * הילדים אומנם משובצים במוסדות הלימוד, אבל מרכז הכובד היה ונשאר בידיים שלכם * וזכנו לגדל, באחריות

אחריותנו בנוגע לילדינו מקיפה, ואינה תחומה בשעות או ימים. מלבד שעות הלימודים המוגדרות, האחריות בנוגע לכל מה שקורה עם ילדינו - היא עלינו. זה כולל את שעות הערב, אחרי סיום הלימודים, זה כולל ימי שישי ושבת אחר הצהריים.

המסגרת הלימודית, שבה נמצאים הילדים בשעות הלימודים, אינה אחראית על מה שקורה אתם מחוץ לשעות אלו. המסגרת אינה יודעת היכן הם מסתובבים ועם מי הם מבליים. גם אין בידיה אפשרויות אכיפה בשעות אלו. שעות אלו הן באחריות ההורים. ניתן להיעזר במחנכים, אבל חשוב שנזכור: זה בתחום אחריותנו הבלעדית.

בבית כנסת מסוים, שבו התפללתי בשבת, נגררו הילדים למריבה עם ילדי בית הכנסת הסמוך. אחד המתפללים פנה למנהל החיידר, שגם הוא מתפלל באותו בית כנסת, וביקש ממנו לצאת להרגיע את המצב. נהייתי מתגובתו. הוא שאל: "האם מדובר בילדים יתומים?! לכל אחד מהם אבא, ברוך ה', אז בבקשה, שההורים ייקחו אחריות". נהייתי מהאופן שבו הוא ידע לא לקחת אחריות במקום ההורים. העובדה שהוא גם מתפלל שם במקרה - אינה אומרת שהמסגרת הלימודית אחראית על מריבות בשבת אחר הצהריים. שוב, תמיד ניתן להיעזר בתלמוד התורה, אך בשום פנים ואופן לא להטיל אחריות על תלמוד התורה.

אחריות בשמירה על האוצר

אני מרחיב בעניין, כי חשוב שנפנים, עד כמה עלינו לפקוח עין על מה שקורה עם ילדינו בכל אותן שעות. ברור לכולנו, שאף אדם מן היישוב לא יפזר את כספו בראש חוצות; הכסף נשמר בכספת או בארנק, בכל זאת מדובר באוצר. למה, אם כן, אנו רואים לפעמים ילדים מתגלגלים בראש חוצות בשעות-לא-שעות? האם מישהו מעלה בדעתו מה עלול לקרות בזמננו לילד, המסתובב בשעות הצהריים של שבת קודש ברחוב?! האם מישהו בדק אילו טיפוסים מסתובבים שם? האם ההורים יודעים מה הילד רואה בשעות הפקרות אלו? האם מישהו חולם למה הוא נחשף?! האם הורים אלו היו משאירים טבעת יהלום או פנקס צ'קים פתוח ברחוב בשעות אלו?! ודאי שלא!...

אם כן, לא תהא כוהנת כפונדקית. הבה ניתן לילדינו אותו יחס שהיינו נותנים לסכום כסף מכובד, לפחות. נשמור עליהם מכל משמר, לא נפקיר אותם. איך אמר יהודי חכם: הורים רוצים שקט, רוצים לישון ברוגע, לכן במקום לחנך ילדים, שכשאבא ואמא נחים הבית עובר למצב 'שקט', קל יותר לגרש אותם למטה... העיקר שהשינה תהיה רצופה ונעימה... אבל אם הורים אלו היו יודעים כמה לילות ללא

שינה ממתנים להם בעקבות אותן שעות שוטטות וריקנות, כמה צער ועוגמת נפש הם יחוו בעקבות כך, הם בוודאי היו מעדיפים לוותר על שינה איכותית בשבת אחר הצהריים, ולזכות בשנים רגועות ושלוות. במקביל, חשוב לבדוק עם מי הילדים מתחברים, עם מי הם מבליים גם בשעות שבהן יש תנועה ופיקוח. כל איש עסקים מתחיל יודע, שלא משקיעים סכומי כסף בידי אדם בעל עבר מפוקפק או אדם חסר אחריות. בודקים בשבע בדיקות - עד כמה הוא אמין, עד כמה הוא אחראי, מי כבר השקיע אצלו, מי הם שאר לקוחותיו? ... קל וחומר, בן בנו של קל וחומר, כשאנו שולחים ילד או ילדה לחבר או חברה, לטיול או מופע, כמה עלינו לבדוק; האם זה מתאים? האם זה ערכי?

אנחנו שומרים מכל משמר על ביתנו, על הטוהר והזוך של ילדינו. אבל לפעמים, רגע של היסח הדעת עלול להוריד לטמיון שנים של שמירה. אם בביתנו אין מכשירים מסוימים, בהוראת גדולי וצדיקי הדור, למה ייחשפו הילדים למושגים אלו אצל החברים? "מלאך המוות מה לי הכא מה לי התם", מה שווה כל השמירה אם יש חורים במעטפת?! לצערנו, אנו נתקלים שוב ושוב בצעירים, בנים ובנות טהורים ושמורים, שבגלל רגע אחד של היסח הדעת - ירדה כל ההשקעה בהם לטמיון. זה כאב לב שאי אפשר לתארו. אף הורה לא יסלח לעצמו על חוסר שימת הלב, שגרם את כל זה.

הדבר חשוב במיוחד בזמנים המועדים לפורענויות; ימי בין הזמנים, חופשות וכדומה. הילד, שבמשך השנה כולה היה שמור ומוגן, עטוף ומוצנע, נחשף בגלל טיול עירוני, מופע שכונתי או סתם קייטנת רחוב למושגים, שהיו רחוקים ממנו תכלית הריחוק. כשמדובר בכסף, כולנו מבינים שאין הבדל בין ימי חופשה לימים שגרתיים. אם כך בנוגע לטפל, קל וחומר בכל הנוגע לעיקר...